

ВАЖЕНЦЕВ Артем Олександрович,
*Курсант курсу №2 факультету забезпечення
державної безпеки Київського інституту
Національної гвардії України*

Науковий керівник:

БЕЙКУН Андрій Леонардович

*Викладач кафедри забезпечення державної
безпеки Київського інституту Національної
гвардії України*

кандидат юридичних наук, доцент

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПОРЯДКОВУЮЧОГО ВПЛИВУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Належний рівень забезпечення національної безпеки є одним із пріоритетних завдань життєдіяльності та розвитку кожної держави. З початком збройної агресії російської федерації проти України наша держава зіткнулася з реальними загрозами, які можуть завдати шкоди національній безпеці, тому питання забезпечення національної безпеки держави, зокрема, однієї з її складових – інформаційної безпеки, стало досить актуальним.

Відповідно до Закону України «Про національну безпеку України», національна безпека – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [1].

На сьогодні відсутня єдина класифікація елементів національної безпеки, проте більшість науковців виділяє такі основні складові безпеки у внутрішній сфері: політичну, економічну, соціально-культурну, інформаційну та екологічну.

У Стратегії інформаційної безпеки, затвердженій Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 (далі – Стратегія), визначено, що інформаційна безпека України – це складова частина національної безпеки України, стан захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу, інших життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, за якого належним чином забезпечуються конституційні права і свободи людини на збирання, зберігання, використання та поширення інформації, доступ до достовірної та об'єктивної інформації, існує ефективна система захисту і протидії нанесенню шкоди через поширення негативних інформаційних впливів, у тому числі скоординоване поширення недостовірної інформації, деструктивної пропаганди, інших інформаційних операцій, несанкціоноване розповсюдження, використання й порушення цілісності інформації з обмеженим доступом [2].

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України обумовило виникнення глобальних протистоянь в інформаційній сфері, зокрема, поширення інформаційної експансії та агресії, що, в свою чергу, створює систему загроз національній безпеці України.

В умовах війни особливого значення набуває питання правового регулювання інформаційної безпеки, яке здійснюється за допомогою впорядковуючого впливу нормативно-правових засобів.

Правову основу у сфері інформаційної безпеки України становлять: Конституція України [3], закони України, згадана вище Стратегія [2], міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також видані на виконання законів інші нормативно-правові акти.

Науковці виділяють три групи, на які варто поділити законодавство, що являється правовою основою у сфері інформаційної безпеки, зокрема:

- положення, які визначають засади державної інформаційної політики. Такі положення містяться у Стратегії [2], в Законах України «Про інформацію» [4], «Про національну безпеку» [1] та в інших нормативно-правових актах, які визначають основи державної інформаційної політики;

- положення, що визначають засади забезпечення інформаційної безпеки в умовах війни. До них відносять: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану» [5], Закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення кримінальної відповідальності за виготовлення та поширення забороненої інформаційної продукції» [6], «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану» [7];

- положення, які регулюють статус суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки та суб'єктів реалізації державної інформаційної політики. До них належать положення чинного законодавства, які визначають статус суб'єктів – органів державної влади, правоохоронних органів, які мають повноваження у сфері забезпечення інформаційної безпеки, а саме: Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України, Служби безпеки України, Національної поліції України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, військових формувань та інших.

Таким чином, в умовах триваючої збройної агресії російської федерації проти України, а також, пов'язаних із нею інших викликів, наша держава повинна невпинно адаптуватися до реалій сьогодення. Тому, метою правового регулювання інформаційної безпеки, як складової національної безпеки України, є вжиття подальших заходів з удосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки у напрямі посилення взаємодії між суб'єктами її забезпечення, а також створення додаткових механізмів протидії кібер-атакам та гібридним загрозам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про національну безпеку України: Закон України в редакції від 31.03.2023 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки»: Указ Президента України від 28.12.2021 № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

3. Конституція України: Закон України в редакції від 01.01.2020 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

4. Про інформацію: Закон України в редакції від 31.03.2023 № 2657-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

5. Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18.03.2022 № n0004525-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-22#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення кримінальної відповідальності за виготовлення та поширення забороненої інформаційної продукції: Закон України в редакції від 03.03.2022 № 2110-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2110-20#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану: Закон України в редакції від 24.03.2022 № 2160-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2160-20#Text> (дата звернення: 15.03.2023).